

Tuberkulosen er ikke utryddet

Takket være «Holmenkollskien» som barna her flokker seg rundt, ble det ihøst bygget barnehage i en av de gamle kurhaller. Barnepleiersken er Ruth Henriksen.

Neste helg vil Oslo Sanitetsforenings damer gå rundt og selge «Holmenkollskien» til inntekt for tuberkulosesaken. Igjen vil de møte mange uforstående og spørrende ansikter. Tuberkulose? Er ikke det en sykdom som hører fortiden til? Er det barna i Korea det gjelder?

Nei, man behøver ikke gå lenger enn til Grefsen Sanatorium for å finne endel tuberkulose barn, den yngste bare seks måneder gammel. Barneavdelingen er under all kritikk, rett og slett fordi man ikke har maktet å skaffe penger nok til oppussing. Folk lever tydeligvis i den tro at tuberkulosen på det

Til Grefsen Sanatorium – som har verdens minste tilbakefallsprosent – kommer barn fra hele landet.

barna. De trives hos oss, og hjemlengsel er aldri noe problem.

— Se på denne lille pjokken her? Tror De han har noen komplekser og savner sin mor? Langt ifra.

Overlege Frostad leker med lille Lorns, en deilig seks måneder gammel gutt fra Trøndelag som har tilbragt mesteparten av sitt liv på sykehus, og skal være et eller to år til på Grefsen Sanatorium.

Medisiner istedenfor blåsning og operasjon

Den runde pjokken med røde roser i kinnene ser ut som sunnheten selv, så sprellevende og smilende når han bare får litt oppmerksomhet. Overlegen har vanskelig for å løsrive seg fra den lille barnesengen. Straks han snur ryggen til, hylter Lorns og overlegen har plikter være plikter. Barna fremfor alt.

— Jovisst ser han sunn og frisk ut. Men De skulle sett ham innvendig! Han er alvorlig angrepet av tuberkulose, og bare for noen år tilbake ville han vært dødsdømt. Men i dag har vi så gode medisiner og så effektiv behandling at det praktisk talt aldri forekommer at noen dør av tuberkulose. Det er i tilfelle rene og skjære uhell, at de kommer for sent til behandling for eksempel.

— Kan sykdommen være medfødt?

— Nei, de smittes som ganske små, av foreldre, tanter, onkler eller kanskje helst av besteforeldre som har vært i deres nærhet. De eldre representerer størst smittefare, selv om tuberkulose i dag praktisk talt ikke regnes for å være en smittsom sykdom. Nylig ble det foretatt en undersøkelse i England, hvor negative barn ble utsatt for smitte. Men ikke én av dem ble positive, selv etter langvarig nær kontakt med primær-infiserte barn.

Grefsen Sanatorium, som er det eneste barnesanatorium i landet utenom Vensmoen i Saltdalen, kan glede seg over å ha verdens minste tilbakefallsprosent.

— Hva kan dette komme av, overlege Frostad?

— For det første beholder vi kanskje pasientene lenger enn ved noe annet sanatorium for å være sikker på at alt er i orden. Vi regner minst to års behandling med sykehusopphold og etterbehandling. Bare ca. 20 prosent slipper med et år.

Det er tydelig at barnetuberkulosen er på retur. For 4–5 år siden hadde vi 55–60 barn her på Grefsen, i dag under 20.

Det er tydelig at barnetuberkulosen er på retur. For 4–5 år siden hadde vi 55–60 barn her på Grefsen, i dag under 20.

— Hva med selve behandlingen?

— Før i tiden hadde man to alternativer, blåsebehandling eller operasjon etter professor Sembs metode. Nu er man praktisk talt gått bort fra blåsebehandlingen og operasjon er sjelden. Den medikamentelle behandling har mer og mer tatt overhånd. Vi har kjemoterapeutiske midler som streptomycin, isoniazid og PAS.

— Representerer tuberkulosen noen fare her i landet?

Nesten 1500 nye tilfelle på ett år —

— Det er all grunn til å se alvorlig på sykdommen fremdeles. Selv om man har kommet langt med bekjempelsen av den, er det ingen grunn til å stanse opp og tro at tuberkulosen hører fortiden til.

På sanatoriets laboratorium driver overlege Frostad en ganske omfattende forskning. Instrumentene som brukes, representerer mangfoldige tusen kroner, og en hel del av dem har han kjøpt selv. For når det gjelder støtten til tuberkulosesaken, møter man ofte forbausende liten forståelse hos folk. De tenker ikke på at hundrevis av nye tilfelle registreres hvert år. I perioden 1956–60 var det gjennomsnittlig 1300 smittefarlige og 1000 ikke-smittefarlige nye tilfelle hvert år. Ifølge den siste statistikk som foreligger hos Statistisk Sentralbyrå fra 1962, er tallene sunket til henholdsvis 805 og 620. Nesten 1500 nye tilfelle av tuberkulose på ett år. Nei, det er ingen grunn til å tro at sykdommen er overvunnet i velstandsstaten Norge.

ASSA.

— Nei, her fins ingen komplekser og sykehuskrekke, sier overlege Simon Frostad. Her holder han yngstemann et halvt år gamle Lorns som for noen år siden ville vært dødsdømt. Idag har man så gode medisiner og effektiv behandling at det praktisk talt aldri hender at noen dør av tuberkulose.

nærmeste er utryddet i dagens Norge.

En mor klaget over forholdene på sanatoriet og sendt en henstilling til myndighetene om saken. Det resulterte i en bevilgning på 45 000 kroner i år, så oppussingen er i full gang, og inntektene av «Holmenkollskien» har bidratt til den nye barnehagen i en av de gamle kurhaller på Grefsen. Der bolttrer 12–14 småbarn seg, hver dag klokken 10–12. Glent er sprøyter og behandling. De har jo så nok av leker å stille med, og tantene sørger for beskjeftigelsen som i andre barnehaver. Ingen vil kunne ane at disse barna er syke, og at de har vært hjemme fra i månedvis, kanskje år. De føler seg tydeligvis fullstendig hjemme i miljøet.

Ingen sykehuskrekke

Det samme gjelder skolebarna som er inndelt i «storskole» og «småskole» som ved en landsens skole. De kommer fra hele landet og får undervisning som andre folkeskolebarn. I skolestuene har overlege dr. med. Simon Frostad selv sørget for den kunstneriske utsmykning på veggene. Han er meget populær blant barna, fulgte med oss rundt overalt, og som takk for besøket kvitterte elevene med sin spesielle sang:

«Snart skal du bli frisk og reise hjem min venn, men kommer du til å lengte hit igjen. Hit til gode gamle Grefsen, hit til oljær, tran og PAS. Hit til skole, lekser, lek og sprøytemas»

— Nei, her finnes ingen komplekser og sykehuskrekke, sier overlegen. — Alt dette snakket om barn på sykehus, er overdrevet. Barn slår seg til ro overalt, hos tanter, bestemødre eller på sykehus f. eks., bare man gir dem godt stell og er snille mot dem. Og her er alle snille mot

De større barna får full folkeskoleundervisning og hører som all annen sykehusundervisning i Oslo og Akershus innunder Ruselokka skole. Lærerinne er soster Johanne Grønset (t. v.) som er utdannet sykepleierske og lærerinne og Mai-Berith Johansen. Det har endog hendt at en pasient på Grefsen Sanatorium tok artium etterat legene ble satt i gang med matematikk- og fysikkundervisning.